

ARTICULUS IV.

*Utrum Christus omnes defectus corporales hominum assumere debuerit*¹.

1. *Ad quartum sic proceditur. Videtur quod Christus omnes defectus corporales hominum assumere debuerit. Dicit enim Damascen. 2: Quod est inassumptibile, est incurabile. Sed Christus venerat omnes defectus nostros curare. Ergo omnes defectus nostros assumere debuit.*

2. *Præterea, dictum est 3 quod ad hoc, quod Christus pro nobis satisfaceret, debuit habere habitus perfectivos in anima, et defectus in corpore. Sed Christus ex parte animæ assumpsit plenitudinem omnis gratiæ. Ergo ex parte corporis debuit assumere omnes defectus.*

3. *Præterea inter omnes defectus corporales, præcipuum locum tenet mors. Sed Christus mortem assumpsit. Ergo multo magis omnes alios defectus assumere debuit.*

Sed contra est, quod contraria non possunt simul fieri in eodem. Sed quædam infirmitates sunt sibi ipsis contrariæ, utpote ex contrariis principiis causatæ. Ergo non potuit esse quod Christus omnes infirmitates humanas assumeret.

Respondeo dicendum quod, sicut dictum est 4, Christus defectus humanos assumpsit, ad satisfaciendum pro peccato humanæ naturæ, ad quod requirebatur quod haberet perfectionem scientiæ et gratiæ in anima. Illos ergo defectus Christus assumere debuit, qui consequuntur ex peccato communi totius naturæ, nec tamen repugnant perfectioni scientiæ et gratiæ. Sic igitur non fuit conveniens ut omnes defectus seu infirmitates humanas assumeret. Sunt enim quidam defectus qui repugnant perfectioni scientiæ et gratiæ, sicut ignorantia, pronitas ad malum, et difficultas ab bonum. Quidam autem defectus sunt, qui non consequuntur communiter totam humanam naturam, propter peccatum primi parentis, sed causantur in aliquibus hominibus ex quibusdam particularibus causis, sicut lepra, et morbus caducus, et alia

¹ Supr., q. 12, art. 4, ad 3, et infr., q. 15, a. 1, corp., et q. 46, art. 5, ad 1; et 3, d. 15, q. 1, a. 1, et d. 22, q. 2, a. 1, q. 1, et 4 contra gent., 55, n. 11, et opus. 2, c. 226, et 238.

² Lib. 3, c. 6 et 18.

³ Artic. 1.

⁴ Artic. 1 et 2 hujus quæst.

hujusmodi. Qui quidem defectus quandoque causantur ex culpa hominis, puta, ex inordinato victu; quandoque autem ex defectu virtutis formativæ. Quorum neutrum convenit Christo, quia et caro ejus de Spiritu Sancto concepta est, qui est infinitæ sapientiæ et virtutis, errare et deficere non potens, et ipse nihil inordinatum in regimine suæ vitæ exercuit. Sunt autem tertii defectus, qui in omnibus hominibus communiter inveniuntur, ex peccato primi parentis; sicut mors, fames, sitis, et alia hujusmodi. Et hos defectus omnes Christus suscepit, quos vocat Damascenus 1 naturales et indetractibiles passiones; naturales quidem, quia consequuntur communiter totam naturam humanam, indetractibiles autem, quia defectum scientiæ et gratiæ non important.

Ad primum ergo dicendum, quod omnes particulares defectus hominum causantur ex corruptibilitate et passibilitate corporis, superadditis quibusdam particularibus causis. Et ideo, cum Christus curaverit passibilitatem et corruptibilitatem corporis nostri, per hoc quod eam assumpsit, ex consequenti omnes alios defectus curavit.

Ad secundum dicendum, quod plenitudo omnis gratiæ et scientiæ, animæ Christi secundum se debebatur, ex hoc ipso quod erat a Verbo Dei assumpta; et ideo absolute omnem plenitudinem scientiæ et gratiæ Christus assumpsit. Sed defectus nostros dispensative assumpsit, ut pro peccato nostro satisfaceret, non quia ei secundum se competerent. Et ideo non oportuit quod omnes assumeret, sed solum illos, qui sufficiebant ad satisfaciendum pro peccato totius humanæ naturæ.

Ad tertium dicendum, quod mors in omnes homines devenit ex peccato primi parentis; non autem quidam alii defectus, licet sint mortis minores. Unde non est similis ratio.

COMMENTARIUS.

1. *Objectio. — Responsio. —* Tribus assertionibus D. Thomas respondet. Prima est, non assumpsisse Christum illos defectus, qui cum scientiæ et gratiæ perfectione pugnant. Hæc satis constat ex iis quæ supra de gratia et scientia Christi dicta sunt, et ex parte tractanda est late quæstione sequenti. Non immerito tamen percontatur Cajetanus quare D. Thomas horum defectuum mentionem hic

¹ Lib. 1 Orth. fid., c. 14, in fin., et lib. 3, c. 20.

fecerit, qui ad animam potius quam ad corpus pertinent, ut sunt ignorantia, propensio ad malum, difficultas in bono. Responderi tamen potest, obiter tantum hæc attigisse D. Thom., ut illam generalem regulam statueret, scilicet, præter eos defectus, qui ad veritatem humanæ naturæ pertinent, illos tantum defectus Christum assumpsisse, qui ad finem incarnationis utiles esse poterant; non vero qui ad hunc finem nihil conferunt, ut sunt ignorantia, etc. Vel certe dici potest non loqui hic D. Thom. de his defectibus, prout formaliter ad animam pertinent, sed prout ex dispositione corporis originem trahunt, ut sensus sit, non assumpsisse Christum corpus ita dispositum, vel ita prædominans animæ, ut perfectionem scientiæ et gratiæ posset impendere.

2. *Secunda assertio, non assumpsisse Christum particulares defectus corporis, qui non sunt toti naturæ communes, ut sunt ægritudo, et deformitas. Ratio est, quia in Christo non sunt inventæ causæ ex quibus hi defectus oriri solent, quæ sunt, aut imperfecta virtus formans corpus, aut imperfectum regimen ipsiusmet corporis.*

3. *Tertia est, assumpsisse Christum defectus communes omnibus hominibus, quos Damascenus vocat naturales et irreprehensibiles hominis affectiones. Circa quam conclusionem et cæteras nihil notandum occurrit, præter ea quæ statim disputabimus. Solum est observandum illud principium positum a D. Thom. in principio corporis articuli, et in solutione ad 2 repetitum, scilicet, perfectionem omnem humanæ naturæ convenientem per se debitam esse humanitati ratione unionis; defectus vero tantum esse assumptos propter nos. Hoc enim principium, et pro qualitate materiæ per se notum est, et illo in superioribus sæpe usi sumus, et in sequentibus utemur.*

DISPUTATIO XXXII,

In quatuor sectiones distributa.

DE PERFECTIONIBUS ET DEFECTIBUS CORPORIS CHRISTI.

Quoniam defectus carentiam quamdam perfectionis indicat, idem enim defectus nomine quod voce imperfectionis significari videtur, ideo ad explicandum quos defectus Christus in corpore suo assumpsit, a perfectionibus assumptis inchoandum est, ut per

habitu privatio facilius cognoscatur. Advertendum autem est duplices esse posse perfectiones in corpore humano: quædam sunt con-naturales, et debitæ tali corpori secundum debitum statum ejus, ut sunt pulchritudo, sanitas et similes; aliæ sunt supra debitum naturæ, ut sunt dotes, quas corpus habebit in gloria, et ad has revocari possunt perfectiones quas haberet in statu innocentiae, in quo esset aliquo modo impassibile et immortale; quarum quidem perfectionum carentia, defectus quidam est, qui, solum consideratus secundum id quod naturæ humanæ de se debitum est, solum est veluti negatio quædam, seu negativa imperfectio; tamen respectu naturæ humanæ elevata ad superiorem quemdam statum, et præsertim ad unionem hypostaticam, cui omnis illa perfectio debita est, magis habet rationem privationis et proprii defectus, seu imperfectionis. Præter hos vero considerari possunt in humano corpore alii defectus omnino connaturales illi, qui non privant illud aliqua perfectione, in aliquo statu sibi debita, sed solum negant perfectionem propriam alicujus naturæ superioris, ut sunt circumscribi loco, et esse loco mutabilem, et alii similes, de quibus breviter sigillatim dicendum est.

SECTIO I.

Utrum Verbum assumpsit in corpore humano perfectiones corporis gloriosi, vel potius defectus illis repugnantes, ut esse passibile, mortale, etc.

1. *Sensus hujus dubii est de principio temporis quo facta est assumptio, et de toto tempore viæ. Nam, quod post resurrectionem habuerit Christus in corpore suo omnes has perfectiones, et caruerit omnibus his defectibus, dubium non est, de qua re infra in proprio loco disputabimus. Est ergo primus error eorum, qui negarunt assumpsisse Christum corpus passibile, etiamsi non negarent assumpsisse verum corpus humanum. Auctor hujus fuit Julianus Halicarnassæus, et Caianus, ut refert Damascenus, hæres. 84; et Nicephorus, lib. 17 Hist., c. 29, et in eundem errorem dicitur incidisse Justinianus imperator, ut est apud Evagrium, lib. 4 Hist., c. 19, et Nicephorum supra, c. 31, qui tamen excusat imperatorem, eo quod per ignorantiam lapsus fuerit, ut non propterea sit inter hæreticos reputandus, præsertim quia in VI Synodo, in præfatione ejus, et aliis locis in qui-*

bus fit mentio Justiniani imperatoris, inter Catholicos et justos numeratur. Fundamentum hujus erroris solum fuit, quia non existimabant isti hæretici Verbum divinum corpus passibile decessisse. In quorum favorem adjungi potest illud Psal. 15, et Actorum 2: *Non dabis Sanctum tuum videre corruptionem.* Secundus error hic referri potest quorundam, qui negarunt assumpsisse Christum corpus grave quod natura sua deorsum ferretur. Ita sensit Theodorus quidam, ut refert Beda, lib. 2 in Mare., c. 28; et D. Thomas, in Catenâ, Matth. 14; Clichtov., super Damascen., lib. 3, c. 15. Fundamentum fortasse fuit quia Christus super aquas ambulabat.

2. Dico tamen primo, assumpsisse Verbum corpus humanum vere passibile ac mortale, atque adeo carens dolibus seu perfectionibus gloriæ. Est de fide, quæ satis constat ex illo Luc. 22: *Nonne oportuit pati Christum, et ita intrare in gloriam suam?* constat etiam ex toto Evangelii discursu, in quo affirmatur Christum passum fuisse famem, Matth. 4, sitim, Matth. 27, corporis defatigationem, Joannis 4, quæ vera esse non possunt, si corpus vere passibile non habuit. Dicere autem, specie solum, et non veritate hæc passum esse, contra fidem Scripturæ est, præsertim cum Isai. 53 dicatur: *Vere linguas nostros ipse tulit;* est etiam contra veritatem redemptionis, et fidei nostræ, quia si non vere mortuus est, nec vere nos redemit, nec vere resurrexit; vana esset ergo fides nostra, ut in simili argumentatur Paul., 1 ad Cor. 15. Denique Paulus, ad Hebr. 2, propter corpus passibile dicit, Christum paulo fuisse minoratum ab Angelis, et causam reddit dicens, *quia pueri communicaverunt carni et sanguini* (per quæ corpus passibile significatur), oportuisse Filium Dei, eisdem participasse, et fieri fratribus similem, ut misericors fieret; et c. 12 aliam reddit rationem, quam etiam docuit Petrus, prima canonica, c. 2, dicens: *Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum,* etc. Denique contra hos hæreticos faciunt omnes Scripturæ, quæ supra contra Manichæos et alios adductæ sunt. Illud enim inter hos hereticos convenit, quod solum specie et apparentia Christum passum esse dicebant, propter quod Phantasiastæ dicti sunt, ut Nicephorus refert, lib. 18, cap. 45. Secundo, definita est hæc veritas in toto Concilio Ephesino; Chalced., act. 5; V Synodo, act. 8; VI Synodo, act. 11, 13 et 18; Lateran., sub Martino I, et aliis; et tradit Dama-

sus Papa, in epist. et in professione suæ fidei ad Paulinum; et Eutychianus Papa, epist. 1; Leo Papa, epist. 11; Ambrosius, lib. 2 de Fide, c. 4, et lib. de Incarn. Dom. sacram., c. 6 et 7; Augustinus, epist. 146; Damascenus, lib. 3, c. 28; et Tertullianus, lib. de Carne Christi; et alios in sequentibus referam. Tertio, ratio potissima sumenda est ex fine redemptionis; nam, licet corpus passibile non fuerit conveniens Christo secundum se, propter unionem ad Verbum, et propter animæ gloriæ, tamen, supposito lapsu humanæ naturæ, et necessitate redemptionis nostræ, expediens omnino fuit Christum hujusmodi corpus suscipere, ut exponendo textum D. Thomæ satis declaratum est, et supra etiam, q. 1, art. 2, et dicitur infra, q. 46 et 47. Utuntur etiam Patres interdum illa ratione, quia alias corpus Christi non esset ejusdem naturæ cum nostro, ut constat ex Damasceno, Nicephoro, et aliis supra citatis. Quæ ratio per se sumpta non videtur efficax, quia potuit esse corpus Christi Domini ejusdem naturæ specificæ cum corporibus aliorum hominum, et tamen non habere eandem conditionem, seu statum corruptionis. Solum ergo potest procedere illa ratio, supponendo ex fide, Christum a principio, dotes gloriæ suo corpori non communicasse. Unde fit, si corpus illud fuit impassibile, id non habuisse ex dono superiori, sed ex natura sua; quo pacto recte sequeretur esse alterius naturæ a corporibus aliorum hominum.

3. Dico secundo, assumpsisse Verbum in corpore humano illos defectus, qui sunt veluti naturales proprietates, comitantes conditionem corporis mortalis seu passibilis. Est certa conclusio, quæ ex D. Thoma hic colligitur, et ex aliis Scholasticis, in 3, dist. 15, et sequitur aperte ex præcedenti, et ex tractatis supra, q. 5 et 6, ubi probatum est assumpsisse Christum omnes proprietates humanæ naturæ, et quidquid in illa plantavit; et in specie declaratur contra secundum errorem supra citatum; quia, sicut corpus Christi caruit gloriæ immortalitate, impassibilitate, ita etiam caruit claritate et agilitate; fuit ergo corpus ejus grave, sicut sunt nostra; sequitur enim hæc proprietas naturaliter ex humani corporis compositione, nisi supernaturaliter impediatur; non est autem impedita in corpore passibili, cujus signum certissimum est, quia corpus illud ambulando fatigabatur, ut constat Joh. 4; illa enim defatigatio ex gravitate et corporis corruptione provenit. Ea-

SECTIO II.

Utrum assumpserit Verbum omnes perfectiones connaturales humano corpori, vel potius defectus aliquos illis repugnantes.

1. Duplex potest esse hæc perfectio aut defectus, scilicet aut per modum actus primi, seu permanentis formæ, vel habitus, vel passibilis qualitatis, aut per modum actus secundi, seu actionis et passionis transeuntis.

2. Dico ergo primo, assumpsisse Christum corpus humanum, perfectum, et bene dispositum juxta conditionem et statum ex natura rei debitum tali corpori; unde non assumpsit defectus huic dispositioni et perfectioni repugnantes. Hæc est mens D. Thomæ hic, art. 4, et aliorum Theologorum in 3, dist. 15; et Bonavent., art. 1, q. 1 et 2; Richard., q. 2 et 3; Durand., q. 1. Et ratio generalis reddi potest, quia hæc perfectiones, cum pertineant ad debitam compositionem humani corporis, per se decebant et conveniebant corpori humano perfecto; aliunde vero defectus repugnantes huic perfectioni, cum non consistentin aliqua actione, vel passione, non conferebant ad meritum vel satisfactionem; non ergo oportebat illos assumi. Sed in particulari hoc melius explicatur: sequitur enim ex hac conclusione, assumpsisse Christum optimum temperamentum seu complexionem humani corporis, ut ex ratione facta constat. Et præterea, quia tale corpus debetur perfectissimæ animæ, habenti perfectam intelligendi vim; hujusmodi autem erat anima Christi, ut supra ostensum est; ac denique quia defectus hujus perfectionis nihil ad redemptionem nostram deservire poterat.

3. Secundo, ex eadem conclusione colligitur, assumpsisse Christum perfectam corporis pulchritudinem, quam in corpore humano ac virili esse oportebat; quod sine causa ac temere negare ausus est Michael Medina, lib. 2 de Recta in Deum fide, cap. 7. Est enim hæc communis sententia Sanctorum, ad quam accommodari potest illud Psalm. 44: *Speciosus forma præ filiis hominum;* nam, licet Basil. ibi, et Cyrillus, lib. 5 sup. 53 c. Isai., de pulchritudine divinitatis hunc locum intelligant, Theodoretus vero, Remigius, et Arnobius ibi, et Gregorius, lib. 1 Regum, c. 1, de pulchritudine gratiæ exponant, tamen de pulchritudine corporis interpretantur Augustinus et Cassiodor. ibi, et Bernardus, serm. 1 de Omnibus Sanctis; Chrysostomus, hom. 18 in

dem autem ratio est de similibus proprietatibus.

4. Ad fundamentum primi erroris ex dictis patet responsio; quid enim Deum deceat, non ex humano sensu, sed ex divina sapientia et bonitate judicandum est; passibile ergo corpus, quamvis de se non esset conveniens Deo, tamen neque per se fuit indecens, et ad redemptionem nostram, virtutisque exemplum, fuit maxime decens. In verbis autem illis: *Non dabis Sanctum tuum videre corruptionem,* non est sermo de passione aut morte humani corporis, sed de corruptione corporis jam emortui per putrefactionem, vel resolutionem in elementa; hæc enim corruptio in corpore Christi locum non habuit.

5. Ad fundamentum secundi erroris respondetur: sicut in transfiguratione communicata fuit ad breve tempus humanitati Christi quædam claritas, vel ejusdem rationis, vel aliquo modo similis claritati corporis gloriosi, ut infra, suo loco, dicemus, non tamen propterea putandum est Christum habuisse illam claritatem toto tempore vitæ suæ, ita, cum aliquando ambulavit super aquas, communicavit corpori suo quoddam vestigium agilitatis corporis gloriosi, non tamen propterea existimandum est toto tempore vitæ suæ illam dotem habuisse. An vero pro illo parvo tempore communicata sit illi corpori propria agilitas corporis gloriosi, quamquam Abulens., Matth. 14, q. 153, id affirmet, incertum est tamen; disputatione enim præcedenti assignavimus duos alios modos, quibus id fieri potuit absque qualitate alia, vel mutatione facta in ipso corpore Christi, qui eo probabiliores videntur, quo faciliores sunt. An vero effectus ille dicendus sit miraculosus, vel potius connaturalis illi corpori ratione unionis, vel ratione gloriæ ipsius animæ, dicemus latius infra, quæst. 46, de transfiguratione tractantes. Nunc breviter dicitur, supposita dispositione illius corporis, et priori miraculo, quo factum erat ut ex gloria animæ gloria ad corpus non redundaret, illud fuisse simpliciter miraculosum opus, et præter naturalem conditionem talis corporis, ut loquuntur Hieronymus, Chrysostomus, et alii, Matth. 14; et Dionys., 2 cap. de Divin. nominib., et epist. 4 ad Caium; et Augustinus, sermon. 185 de Tempore; et Hilar., 10 de Trinit.

Matth., ubi de hac pulchritudine Christi pulchre loquens, inter alia inquit: *Sicut insignis perficiendis miraculis fuit, ita visu gratiosissimus fuisse dicitur*; inferius vero tractans illud Isai. 53: *Non erat ei species, neque decor*, dictum esse exponit, vel quia pulchritudo divinitatis sub mortali corpore occultabatur, ut etiam Cyrillus supra citatus exponit; vel quia ipsa corporis pulchritudo, per ejusdem macerationem, passionem et tormenta, quasi deformata et abolita fuit, vel potius occulta, juxta id, quod statim subjungitur: *Et quasi absconditus vultus ejus*; quam expositionem probavit etiam Tertullianus, lib. contra Jurdæos, c. de Claritate gentium, et 3 lib. contra Marcion., et Vigilus, lib. 2 contra Eutychem; et in eundem sensum tractat utrumque locum Hieronym., tom. 2, epist. 160, ad Principiam, ubi inquit: *Absque passionibus corporis, universis pulchrior est, virgo de Virgine, qui non ex sanguinibus, sed ex Deo natus est*. Et ad eundem sensum dicit Nazianz., orat. 2 Paschæ, in resurrectione fuisse Christo Domino pulchritudinem restitutam, non quod naturalis corporis forma, membrorum proportio, et nativus color mutata fuerint, sed quia perfectum statum suum habuere, et per corporis gloriam quasi illustrata sunt, ut D. Thomas infra dicit, q. 54, art. 1, ad 3. In hac denique sententia est Clemens Alexand., lib. Pædag., c. 1; et Abulens., Parad. 1.

4. Ratione ita declaratur, quia, ut D. Thomas docet, 1 p., q. 39, a. 8, et 2. 2, q. 145, a. 2, ex Dionys., c. 4 de Div. nomin., et Augustin., 22 de Civit., cap. 19, pulchritudo ex tribus consurgit: primo, ex omnium membrorum integritate, quam fuisse in corpore Christi Domini certissimum est; non enim accepit corpus mutilum aut monstrosum, sed in naturali sua integritate, sic enim docent Patres assumpsisse omnia quæ in nostra natura plantavit. Secundo, ex eorundem membrorum debita proportione, et hanc fuisse etiam in corpore Christi facile persuaderi potest, tum quia tale corpus debebatur perfectissimæ animæ ejus; tum etiam quia oportuit ut corpus illud esset aptissimum ad omnia opera vitæ exercenda, quæ aptitudo multum ex dicta proportione pendet; denique hoc facile colligitur ex forma ejus, quam describit Nicephorus, lib. 1 Hist., c. ultim. Tertio, requiritur ad pulchritudinem conveniens color nativus, qui oritur ex optimo temperamento et complexione; sicut ergo hæc fuit optima in Christi corpore, ita illi erant connaturalis

perfectus color, et ad pulchritudinem corporis humani maxime accommodatus. Et confirmatur primo, quia corpus Christi Domini Spiritus Sancti virtute fabricatum est; sed opera, quæ Deus per se ipsum facit, sunt pulcherrima et perfecta; ergo. Confirmatur secundo, quia Adam, eo quod ab ipso Deo immediate effectus est, fuit pulcherrimus et optime dispositus; multo ergo magis Christus. Confirmatur tertio, quia corpus Christi futurum est veluti objectum beatitudinis corporis nostri, ut supra, disputatione 5, cum Augustino et Cypriano dicebamus; est etiam futurum exemplar pulchritudinis omnium corporum beatorum; ergo est ipsum pulcherrimum. Tandem confirmatur, quia nec per se fuit expetibile ut Christus hæc perfectione careret, nec defectus illius nostræ deserviebat redemptioni.

5. *Objectio.* — *Responsio.* — Dices, imo per se decuisse, et ad quandam reverentiam Deo debitam pertinuisse, ne pulchritudinem affectaret, quia quamvis neque oportuerit illum esse deformem, tamen virum religiosum, et Evangelii prædicatorem nec pulchritudo decebat, sed quædam mediocris gravisque venustas. Respondetur: naturalis et virilis pulchritudo, cum summa virtute et modestia conjuncta, maxime decet et ornat quemcunque sanctum virum, et incitat ad reverentiam et dilectionem; præsertim quando propter labores et afflictiones corporis ita est moderata, ut per se ostendat, solum ab ipsa naturali compositione et formatione perfecta proficisci, non ex humana curiositate seu affectione.

6. Dico secundo, non assumpsisse Christum omnes perfectiones naturales commodas corpori humano, quæ in actione aliqua, vel passione, seu in actuali dispositione consistunt; sed potius defectus contrarios, cujusmodi sunt fames, sitis, defatigatio corporis, et similes. Hæc conclusio, hoc sensu explicata, est certa secundum fidem, et probatur satis ex testimoniis Scripturæ citatis sectione præcedenti. Et ratio est qua D. Thomas est usus, quia hi defectus sunt pœnæ accommodatæ ad satisfaciendum pro nobis, et præbenda exempla virtutis. Solum superest explicandum quos ex his defectibus assumpsit; constat enim non assumpsisse omnes possibiles humano corpori, quia neque oportuit, neque convenienter fieri potuit. In quo breviter dicendum est primo, suscepisse passiones illas, quæ intrinsece oriuntur ex corpore

mortali, et toti naturæ communes sunt; pertinebat enim hoc ad veritatem corporis mortalis, et ad fidem ejus comprobendam. Suscepit deinde aliquas passiones, vel defectus ab extrinseca causa naturali vel violenta provenientes; sic enim interdum passus est frigus vel calorem, flagella et crucem. Regula autem seu mensura harum passionum fuit æterna Dei sapientia, qua definitum fuit quid in hoc genere expediret suscipere. Unde tandem dicitur non accepisse quosdam defectus, qui vel indecentiam aliquam continent, vel communes non sunt toti naturæ, sed ex aliqua speciali imperfectione oriuntur, ut hic D. Thomas, et cum illo omnes Theologi docent.

7. *Nullum morbum neque ægritudinem assumpsit Christus.* — *Objectio.* — *Responsio.* — Ex quo expeditur commune dubium, an in Christo fuerit morbus aliquis, ut febris, aut morbus caducus; non enim defuerunt, qui assererent Christum assumpsisse hujusmodi ægritudines, ut in omnibus fratribus assimilaretur. Sed est sententia temeraria, et piarum aurium offensiva, eo magis quo ægritudo Christo attributa majorem imperfectionem vel indecentiam contineret. Dicendum ergo est, neque morbum, neque ægritudinem assumpsisse, ut sensit D. Thomas hic, et alii, in 3, dist. 15 et 16; et docuit etiam Abul., Paradox. 3, c. 21; Cajet., 2 tom. Opusc., opusculo 13; Glossæ, Lyra, et alii expositores Matth. 8, ubi citatur illud Isai. 53: *Vere languores nostros ipse tulit*, qui exponunt, id est, non in se accepit, sed a nobis abstulit et depulit; quod multi referunt ad virtutem miraculorum, per quam morbos hominum sanabat, ut videre est in D. Hieron. super Isai.; et August., tract. 91 in Joan.; et Basilio, in regulis brevioribus, in 177; quamvis locus ille Isai. alium etiam litteralem sensum habere possit, ut constat ex 1 epist. Petri, c. 2. Juxta prædictum vero sensum, videtur dixisse Athanasius, libro de Incarnat., ante medium, non decuisse ut is, qui ad tollendas infirmitates nostras veniebat, ægritudines susciperet; unde cum Isaias Christum vocat virum dolorum, et scientem infirmitatem, infirmitatem vocat ipsam passionem et corporis afflictionem, ut omnes Patres exponunt, non aliquem morbum vel corporis ægritudinem. Ratio redditur a D. Thoma, quia morbus vel ægritudo non oritur nisi vel ex imperfecta corporis formatione, quæ in Christo locum non habuit, ut constat; vel ex aliqua immoderatione

in cibo et potu, aut ex alia simili causa, quæ quam longissime etiam a Christo abfuit. Dices: interdum potest etiam provenire ex causa extrinseca, ut ex inclementia aeris, vel ex influenza cœli. Respondetur corpus optime temperatum, quale fuit corpus Christi, facile resistere et superare hujusmodi injuriam vel intemperiem cœli, præsertim quia hujusmodi causæ nimium violentæ facile poterant ab ipso Christo vitari, quod et expediens fuit, cum hujusmodi defectus nec per se divinam personam decerent, neque nobis essent necessarii vel utiles.

8. *Objectio.* — *Responsio.* — *Christus absque ulla ægritudine tandem moreretur, si per vim non esset interfectus.* — Sed dicit aliquis: ergo si Christus non fuisset per vim interfectus, nunquam fuisset mortuus, quod repugnat conditioni corporis mortalis. Sequela vero patet, quia nunquam contraheret morbum aut ægritudinem; ex sententia autem medicorum, non potest homo senio confici aut naturaliter mori, nisi in illo aliqua ægritudo intercedat. Respondetur, nos tantum fuisse locutos de facto; nam de possibili, si Christus usque ad senilem et decrepitam ætatem viveret, fortasse non repugnaret ut in aliquam ægritudinem incidere posset levem, et ad breve tempus, qualem eam medici describunt accidere in iis qui, naturaliter senio confecti, quasi sponte sua occidunt. Secundo vero dici potest esse disparem rationem de morte et ægritudine; mors enim habet intrinsecam et sufficientem causam in ipsa naturali compositione et conservatione humani corporis, ex qua fit ut naturalis calor et humidum radicale paulatim remittantur et debilitentur, et tandem deficient; morbus autem vel ægritudo non habet sufficiens principium intrinsecum in ipsa natura, si corpus ipsum bene formatum sit, et convenienter gubernatum. Illa enim remissio vel debilitas, quæ paulatim fit in ipsa naturali virtute, non habet rationem ægritudinis, sed naturalis dispositionis, in tali ætate convenientis humano corpori. Quocirca sententia illa medicorum, si vera est, juxta communem usum vitæ humanæ interpretanda est; per se autem et intrinsece non repugnat corpori humano usque ad mortem pervenire per actionem mutuam caloris naturalis, et alimenti, etc., absque propria ægritudine intercedente; nam dispositio naturalis, in qua potest humanum corpus conservari, habet certum terminum saltem extrinsecum, et statim ac illum attingit, deficit, et unio